

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Уманський національний університет садівництва
Факультет лісового і садово-паркового господарства
Кафедра лісового господарства**

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЛІСОВОГО ТА САДОВО-ПАРКОВОГО
ГОСПОДАРСТВА**

**УМАНЬ
ВПЦ «Візаві»
2016**

УДК 635.9:630
ББК 42.37.:43
П27

*Рекомендовано до друку методичною комісією
факультету лісового і садово-паркового господарства УНУС
(протокол № 2 від 16. 11. 2016 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Непочатенко О. О. – ректор Уманського НУС, д. е. н., професор;
Шлапак В. П. – зав. каф. лісового господарства д. с.-г. н., професор;
Мостов'як І. І. – перший проректор, к. с.-г. н., доцент;
Карпенко В. П. – проректор з наукової та інноваційної діяльності, д. с.-г. н., професор;
Яковенко Р.В. – декан факультету лісового і садово-паркового господарства к. с.-г. н., доцент;
Поліщук В. В. – зав. каф. садово-паркового господарства, д. с.-г. н., професор;
Балабак А. Ф. – д. с.-г. н., професор;
Сонько С.П. – зав. каф. екології та безпеки життєдіяльності, д. геогр. н., професор;
Кисельов Ю.О. – професор, зав. каф. геодезії, картографії та кадастру, д. геогр. н.;
Козаченко І. В. – заст. декана з методичної роботи факультету лісового і садово-паркового господарства к. с.-г. н., доцент;
Івашенко І.Є. – заст. декана з навчальної роботи факультету лісового і садово-паркового господарства, к. с.-г. н., ст. викладач;
Коваль С. А. – к. с.-г. н., доцент;
Іщук Г. П. – к. с.-г. н., доцент;
Остапчук О. С. – к. с.-г. н., доцент;
Вітенко В. А. – к. б. н., доцент;
Баюра О. М. – к. с.-г. н., доцент;
Кульбіцький В. Л. к. с.-г. н., доцент;
Шпак В.П. – викладач;
Марно-Куца О.Ю. – викладач;
Масловата С. А. – викладач.
Відповідальний секретар **Кульбіцький В. Л.**

Перспективи розвитку лісового та садово-паркового господарства :
П27 матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (14 грудня 2016 року) / відп. ред.
О. О. Непочатенко. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. – 182 с.

У збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками факультету лісового і садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва та інших навчальних закладів та науково-дослідних установ.

УДК 635.9:630
ББК 42.37.:43

© Уманський національний
університет садівництва, 2016

Для підвищення ефективності системи захисних лісових насаджень рекомендуємо: привести насадження в належний санітарний стан шляхом проведення вибіркового санітарного рубки; обмежити доступ транспорту в хвойні насадження; провести рубки в осередках кореневої губки; організувати спостереження за осередками шкідників і провести необхідний хімічний обробіток; заборонити неконтрольоване випасання худоби; вести боротьбу з самовільними рубками.

Список використаних джерел

1. Юхновський В.Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація, нормативи, екологічні аспекти / В.Ю. Юхновський — К. : Інститут аграрної економіки, 2003 — 273 с.
2. Агролісомеліорація: практикум – навч. посібник / Роговський С.В., Василенко І.Д., Черняк В.М., Хрик В.М. ; за ред. В.Ю. Юхновського. — К. : Фітосоціоцентр, 2011. — 292 с.

УДК 581.524.2

СПОСОБИ УПОВІЛЬНЕННЯ ІНВАЗІЇ ДУБА ЧЕРВОНОГО (*QUERCUS RUBRA*) З МІСЬКИХ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ В ПРИРОДНІ І ШТУЧНІ ФІТОЦЕНОЗИ

Ю. О. ЛЕЩЕНКО, студент

Ю. В. БЕНГУС, ст. викладач

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Дуб червоний (*Q. rubra*) широко використовується в озелененні міста Харкова. Цьому сприяють його високі декоративні якості, невибагливість, стійкість до шкідників і хвороб та легкість у розмноженні в розсадниках. *Q. rubra* стабільно дає великі врожаї жолудів. Суттєва кількість звичайних міських видів птахів (*Pica pica*, *Corvus corax*, *Corvus frugilegus*, *Garrulus glandarius*) призвичаїлися до харчування його насінням. Характерною особливістю їх поведінки є створення запасів шляхом заковування жолудів. У результаті кожної весни ми спостерігаємо масові сходи дуба червоного на газонах, клумбах, узбіччях доріг, узліссях, у парках.

Дендрологи звертають увагу на збільшення кількості видів культивованих дерев, які самостійно розповсюджуються та проникають у місцеві природні або штучні фітоценози [4, 6]. У Північній Америці, на батьківщині, *Q. rubra* можуть пошкоджувати галиці, попелиці, гусениці, зараження великою кількістю грибків, в тому числі антракноз [3]. *Q. rubra* не має в Україні серйозних шкідників чи хвороб, які б могли призвести до послаблення дерева. Тому він став небезпечним конкурентом для місцевого виду – Дуба звичайного (*Q. robur*), який страждає від борошнистої роси, листовійки, галиці (листя), довгоносика (жолуді), стовбурової гнилі (стовбур) та інших хвороб і шкідників.

Тому є ризик витіснення нашого виду інтродуцентом. Разом з дубом звичайним ми можемо втратити безліч відомих і ще невідомих видів комах, грибів та інших істот, які входять до даної консорції.

Для зменшення швидкості саморозповсюдження *Q. rubra* було б доцільно визначити можливості його використання на різних етапах розвитку. У Північній Америці здавна використовують *Q. rubra* в народній медицині. Потаватомі, індіанське плем'я, застосувало кору дуба для лікування ран, флюсів, болю в горлі, опіків і висипань [2].

Етноботанік Омар С. дослідив антибактеріальну активність сирих спиртових екстрактів з деревини й кори *Q. rubra*. Екстракти були активними проти *Staphylococcus aureus* methicillin sensitive, *Bacillus subtilis*, *Mycobacterium phlei*, та грибів *Trichophyton mentagrophytes*, *Microsporum gypseum* та *Sacchromyces cervisiae*, але неефективними проти грам-негативних бактерій [1].

Для запобігання розповсюдженню дуба актуальною є переробка жолудів. Здавна їх використовували для приготування муки. Ми повторили цю методику [5], але з жолудів дуба червоного. Оладки виявилися смачними, при вдалому маркетингу таке використання жолудів може звести нанівець їх роль у експансії виду. Іншим методом стримування може стати використання в озелененні стерильних форм, або рослин з чоловічою сексуалізацією.

Список використаних джерел

1. Antimicrobial activity of extracts of eastern North American hardwood trees and relation to traditional medicine / S. Omar, B. Lemonnier, N. Jones and other // J. Ethnopharmacol. – 2000 – № 73. – P. 161-170.
2. Northern Red Oak : Medicinal Uses [Electronic resource]. – Access mode: <http://badger.uvm.edu/omeka/exhibits/show/uvmtrees/n-redoak/medicinaluse>.
3. Quercus rubra Northern Red Oak [Electronic resource] / E. F. Gilman, D. G. Watson // Fact Sheet ST-560. – 1994. – Access mode: http://hort.ufl.edu/database/documents/pdf/tree_fact_sheets/queruba.pdf
4. Бенгус Ю.В. Старые ботанические сады и дендропарки как источник естественного внедрения интродуцентов в местную флору / Ю.В. Бенгус, А.А. Рябоконт // Старовинні парки і проблеми їх збереження. – Тези наукових доповідей. – Умань, 1996. – С. 84-85.
5. Рева М.Л. Дикі їстівні рослини України / М.Л. Рева, Н.Н. Рева. – К.: Наукова думка, 1976. – С. 96-98.
6. Старостин В.А. Осторожно – деревья-сорняки! [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL: <http://sadisibiri.ru/sornyaki-dereviya.html>.